

Nr 142

Av herr **Gustafsson** i Borås m. fl., om förbättrade villkor för biblioteksverksamheten inom försvaret.

(Lika lydande med motion nr 112 i Första kammaren)

Försvarets personalvårdsutredning, som tillsatts med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juli 1958, har under 1960 till statsrådet och chefen för kungl. försvarsdepartementet avlämnat tre delbetänkanden, bl.a. ett angående biblioteksverksamheten.

I detta delbetänkande anger utredningen att som allmän målsättning för den biblioteksverksamhet som inom krigsmakten bedrivs av försvarets personalvårdsorganisation bör gälla att tillgodose behovet av förströelse-läsning och läsning i studiesyfte vid sidan av den egentliga tjänsten för all personal inom krigsmakten.

Förbandsbiblioteken åtnjuter sedan 1940 statsbidrag. Statsbidragen utgår med samma summa som tillskjuts från förbanden, dock högst 800 kronor per förband. Bidragen från förbanden utgörs till den allt övervägande delen — för närvarande ca 94 % — av lägerkassemedel (för marinen manskapskassemedel). Läger- och manskapskassorna, vilkas medel främst emanerar från marketenterirörelsen och annan affärsverksamhet vid förbanden, har numera betydligt mindre inkomster än under krigsåren och kan därför i allt mindre grad lämna bidrag till biblioteken. Som framhålles i utredningen synes det orimligt att en värnpliktigs tillgång till böcker skall avgöras av om han råkar hamna vid ett förband som har god lägerkassa eller på ett som har sämre ekonomiska resurser.

Statsbidragsmaximum, 1 800 kr. per förband, fastställdes 1953. Under de åtta år som förflutit sedan detta år har bokpriserna stigit med över 30 %. Samtidigt har svårigheterna att mot nuvarande låga arvoden finna lämpliga bibliotekarier varit betydande. En arvodesreglering i överensstämmelse med vad som gäller för civila deltidsanställda kommunbibliotekarier kan med nuvarande knappa ekonomiska resurser icke genomföras.

Av avgörande betydelse för ett biblioteks verksamhet och fortbestånd är dels att bokbeståndet vidmakthålles och utökas, dels att verksamheten omhänderhas av lämplig och kunnig personal. För närvarande saknas dessa två grundläggande förutsättningar. Följderna har blivit en under senare år starkt sjunkande utlåningsfrekvens.

En ändring i dessa förhållanden bör komma till stånd. Förbandsbiblioteken fyller ett verkligt behov, vilket inte minst framgår av att utlåningen

— trots de senaste årens minskning av lånefrekvensen — är betydande och uppgår till ca 10 band per värnpliktig och år. Detta intresse för böcker och läsning i en tid med så många ungdomsproblem är något som man måste ta till vara och söka ytterligare stimulera. Det är både ur försvarets synpunkt betydelsefullt och ett allmänt samhällsintresse att så sker. En ökning av verksamhetens ekonomiska underlag är emellertid en nödvändig förutsättning, vilket även framhålles av nyssnämnda utredning.

Personalvårdsutredningen överlämnade sitt betänkande angående biblioteksverksamheten inom krigsmakten i juni 1960. Den 1 september 1960 hade remissbehandlingen avslutats. Såväl chefen för försvarsstaben, armén, marinen och flygvapnet som försvarets civilförvaltning m.fl. har i allt väsentligt tillstyrkt utredningens förslag. Skolöverstyrelsen och statskontoret har båda tillstyrkt en höjning av anslagen. Åtgärder har alltså allmänt ansetts erforderliga.

Vi finner det angeläget att åtgärder så snart som möjligt vidtages för att åstadkomma förbättrade förhållanden för biblioteksverksamheten inom försvaret. Eftersom visst underlag för frågans bedömning numera torde vara tillgängligt inom berörda departement, vill vi f.n. icke framlägga konkreta förslag till åtgärder utan hemställer under hänvisning till det anförda,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t gör framställning om att Kungl. Maj:t så snart som möjligt med anledning av försvarets personalvårdsutrednings betänkande till riksdagen avgiver förslag rörande förbättrade villkor för biblioteksverksamheten inom försvaret.

Stockholm den 24 januari 1961

Axel Gustafsson
i Borås

Gunnar Larsson
i Luttra

James I. A. Dickson

Stig Alemyr
